

ΕΝΟΤΗΤΑ Β' – Κεφάλαιο 1

Η κατάκτηση της ελληνικής χερσονήσου – Τουρκοκρατία

Η Βυζαντινή αυτοκρατορία, ήδη από τον 13^ο αιώνα, αντιμετώπιζε πάρα πολλά πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά **προβλήματα** (συνεχείς πολέμους με γειτονικούς λαούς, κοινωνικές ανισότητες, κλπ.).

Η **κατάκτηση λοιπόν του βυζαντινού κράτους από τους Οθωμανούς το 1453** ήρθε ως φυσική συνέπεια της παρακμής του.

Μέσα σε δυο αιώνες όλες οι ελληνικές περιοχές είχαν κατακτηθεί.

Μόνο τα Ιόνια νησιά, με εξαίρεση την Λευκάδα για κάποια διαστήματα, δεν πέρασαν ποτέ στην οθωμανική εξουσία, αλλά βρίσκονταν κάτω από την κατοχή των Βενετών (μέχρι το 1797), και αργότερα των Γάλλων και των Άγγλων.

16ος αιώνας: Έλληνες άρχοντες στην Κωνσταντινούπολη

Ο πρώτος αιώνας ήταν πολύ δύσκολος για τους Έλληνες και τους υπόλοιπους “Ρωμιούς”, τους χριστιανούς δηλαδή της αυτοκρατορίας. Πολλοί από τους πλούσιους, τους ευγενείς και τους λόγιους κατέφυγαν τότε στις χώρες της Δύσης.

Οι πιο φτωχοί παρέμειναν και προσπαθούσαν να υπομείνουν τα βάσανα της σκλαβιάς. Αρκετοί άνθρωποι εγκαταστάθηκαν πάνω στα βουνά για να απολαμβάνουν κάποιας μορφής ελευθερία. (Αυτό εξηγεί και τον μεγάλο αριθμό χωριών που σήμερα βρίσκονται σε δυσπρόσιτα και ορεινά μέρη.)

Μετά τον 16^ο αιώνα υπήρξαν αρκετά διαστήματα κατά τα οποία η καταπίεση των Τούρκων ήταν μικρότερη. Εκείνες τις περιόδους τονώθηκε η **παιδεία** και, με την συμβολή και των μορφωμένων Ελλήνων της Διασποράς, άρχισε να προετοιμάζεται το έδαφος για την Απελευθέρωση.

Σε όλη την διάρκεια της Τουρκοκρατίας ξεσπούσαν διάφορα επαναστατικά κινήματα. Όλα, όμως, είχαν τοπικό χαρακτήρα και ήταν ανοργάνωτα. Έτσι όλα κατέληγαν σε αποτυχία.

Βυζαντινοί πρόσφυγες, στον δρόμο προς την Δύση

Από το σχολικό βιβλίο:

1. Διαβάζουμε στις «Πηγές» (σελ. 30 - Πηγή 2) μια διαθήκη από την εποχή της Τουρκοκρατίας, και προσπαθούμε να αντιληφθούμε πώς ένιωθαν εκείνη την εποχή οι Έλληνες την εκλαβιά τους από τους Οθωμανούς.
2. Διαβάζουμε στις «Πηγές» (σελ. 38 - Πηγή 1) μία αναφορά του Γ. Γαζή (γραμματικού του Καραϊσκάκη) στο ρωμαίικο και την δίψα των Ρωμιών για ελευθερία.
3. Διαβάζουμε στην «Ματιά στο παρελθόν» (σελ. 30) τον αντίκτυπο που είχε η Άλωση της Κωνσταντινούπολης σε όλον τον τότε γνωστό κόσμο.

Ερωτήσεις κατανόησης

1. Πόσο διάστημα χρειάστηκε για να κατακτηθεί όλη η ελληνική χερσόνησος από τους Τούρκους;
2. Πώς εξηγείτε την πρόταση «Η κατάκτηση του βυζαντινού κράτους από τους Οθωμανούς το 1453 ήρθε ως φυσική συνέπεια της παρακμής του»;
3. Ποιες ελληνικές περιοχές δεν πέρασαν ποτέ στα χέρια των Τούρκων;
4. Γιατί υπάρχουν σήμερα τόσο πολλά χωριά, κτισμένα σε απομονωμένα μέρη στα βουνά;
5. Από πότε άρχισε να προετοιμάζεται το έδαφος για την Απελευθέρωση; Τι βοήθησε σ' αυτό;
6. Γιατί αποτύχχαναν τα διάφορα επαναστατικά κινήματα στην διάρκεια της Τουρκοκρατίας;

